

NPH-NYTT

MEDLEMSBLAD FÖR FÖRENINGEN NORDISKA PAPPERSHISTORIKER
BULLETIN OF THE ASSOCIATION OF SCANDINAVIAN PAPER HISTORIANS
MITTEILUNGEN VON DEM VEREIN NORDISCHER PAPIERHISTORIKER

Årg.	15	1987	Nr 4
------	----	------	------

Redaktør: Gunnar Christie Wasberg, Drammensveien 42 N-0255 Oslo 2
Ansvarig utgivare: Jan Olof Rudén, S:t Eriksgatan 130 C 3 tr.
S-113 43 Stockholm

Årsavgift: SEK 60 for enkeltpersoner og hembygdsforeninger
SEK 90 for institusjoner/firmaer
innbetales på postgiro 85 60 71-6

Innhold

Redaksjonen.

- F.A. Abadie-Maumert: Den norske papirindustri for 70 år siden. S. 47
Diskussionsunderlag. Preliminær PM rörande förslag till en svensk
bevarandeplan för material i bibliotek och arkiv. S. 50
Gunnar Christie Wasberg: Tre hundre års papirhistorie. S. 53
A New IDC Project. The Loeber Archive on Paper History. S. 54
Alf Åberg: Pappersmakeri - ett gammalt hantverk. S. 55
NPH-Nytt søker redaktør från 1988. S. 56
Gösta Liljedahls Fond. S. 56
Nytt från styrelsen. S. 57
Medlemsvärvning. S. 57
NPH Räkenskaper 1986. S. 58
Revisionsberättelse. S. 59
Nordisk pappershistorisk bibliografi. S. 60

Redaksjonen

I løpet av en snart to-årsperiode har NPH-Nytt vært utgitt i Stockholm, redigert i Oslo og produsert i København. Av gode grunner er dette en tungvint ordning. Fra og med nr. 1 1988 vil funksjonene igjen være samlet i Sverige.

Redaktøren vil takke medhjelpere, lesere og andre faglige kontakter for interessen, og ønsker den nye redaksjon: Lykke til!

F.A. Abadie-Maumert:

DEN NORSKE PAPIRINDUSTRI FOR 70 ÅR SIDEN

Til tross for at produksjonen til den norske papirindustrien fortsetter å øke, har antall bedrifter minsket dramatisk de siste årene noe som er et resultat av økende produktivitet og rasjonalisering.

Selvom kapasiteten ikke ble fullt utnyttet, ble det 1986 allikevel produsert 1 140 000 t (tørretenkt) mekanisk masse (iberegnet slipmasse, termomekanisk masse, kjemimekanisk masse, o.s.v.), 870 000 t kjemisk masse (iberegnet viskosemasse og halvkjemisk masse) og 1 572 000 t papir og kartong).

Men i slutten av 1986 var det bare 18 enheter som produserte mekanisk masse, derav 8 integrerte med papir- og kartongfabrikker, 8 enheter som produserte kjemisk masse, derav 5 integrerte og 18 papir- og kartong fabrikker.

Man er langt fra de 136 produksjonsenhetene som fantes for 70 år siden i 1916! 1916 ble også et rekordår i den norske papirindustri når det gjelder antall anlegg.

Det kan være interessant å se hvordan den norske papirindustri var i år 1916.

Det fantes ikke mindre enn 69 tresliperier, 27 enheter for produksjon av kjemisk masse og 47 papir- og kartongfabrikker, derav 40 papirfabrikker. Av disse var det 22 som var integrert med en masse produksjon.

Det ble produsert 402 000 t mekanisk masse, beregnet som 50%-ig, 259 000 t sulfitt masse, 53 000 t sulfat masse (tilsammen 312 000 t), 239 000 t papir og 11 000 t kartong og papp (tilsammen 250 000 t).

Dette betyr at produktiviteten pr. produksjonsenhet var 5800 t for mekanisk masse (50%-ig), 11 500 t for kjemisk masse og 5300 t for papir og kartong. I 1986 var de tilsvarende tall: 63 000 t (tørretenkt) for mekanisk masse, 109 000 t for kjemisk masse og 87 000 t for papir og kartong.

Antall papirmaskiner var 90. 14 fabrikker hadde 1 maskin, 12 hadde 2, 8 hadde 3. Granfos og Drammenselven hadde 4, Drammen Paper Mill 5, Borregaard 6 og Skotfos 7 maskiner.

På Skotfos hadde de 7 maskiner en bredde mellom 205 og 312 cm for en total produksjon på 35 000 t pr. år, eller i middel 5000 t papir pr. år og maskin.

Man var langt fra den nuværende superpapirmaskin på Nordenfjelske Treforedling som med en bredde på 850 cm kan produsere 200 000 t papir pr. år.

Av de 90 maskinene var 55 tyske, derav 40 levert av Füllner, 18 engelske, alle fra Bertram & Son, 9 svenske fra karlstad Mek, 2 amerikanske og 3 norske fra Thunes Mek. Verksted.

Det totale mekaniske energibehov svarte til 190 000 HK, derav 133 000 HK for fremstilling av tremasse, 25 000 HK for fremstilling av cellulose og 38 000 for fremstilling av papir og kartong.

I 1916 var det tilsammen 14 300 ansatte i den norske treforedlingsindustri: 3700 i "træsliperier", 5000 i cellulose fabrikker og 5600 i papir- og kartongfabrikker. Produktiviteten pr. mann og pr. år var: 110 t tremasse (50%-ig), 62 t cellulose og 45 t papir og kartong. Her også er det blitt fremskritt.

Men hva var en middels årlig lønn for en ansatt i den norske papirindustri denne gang? 1360 kr i et "træsliperi", 1640 kr i en cellulosefabrikk og 1460 kr i en papir- og kartongfabrikk. Vel, den norske krone hadde selvfølgelig en annen verdi enn idag, men allikevel. Disse lønningene var 13.5% høyere enn i Sverige, 32% høyere enn i Finland, både for menn og kvinner.

I 1916 ble det en dramatisk økning av prisene for treforedlingsprodukter. For tremasse fra 45 kr i 1915 til 58 kr pr. t i 1916, for kjemisk masse fra 170 til 450 kr, og for papir og kartong fra 180 til 550 kr pr. t. Det påminner situasjonen under Korea-krigen i 1950-52. Men det var også en krig denne gang, og hvilken krig!

De fleste av de 143 fabrikker som fantes i 1916 finnes ikke lenger. Noen ble stanset i løpet av de siste 10 årene, andre forsvant allerede før den siste verdenskrigen.

Hvem husker navn som Aadalen, Lunner, Boen, Bægna, Enge, Grubbe, Haugsfos, Kittelsen, Kongsberg, Kongssagene, Labro, Langstol, Mago, Ranfos, Schjøtt, Solskinna, Storbrosfos, Varaaen, Ørje

blant tresliperier? Fladeby, Hafslund, Lillestrøm, Moelven, Vadrette blant cellulosefabrikkene? Randsfjord, Klosterfossen, Phønix, Vardal, Lundemo blant papir- og kartongfabrikkene?

Av de nuværende treforedlingsbedrifter var de fleste i gang i 1916. Blant produksjonsenhetene som ble overlevert i 1986 var det bare 5 som ikke fantes denne gang: 1 mekanisk massefabrikk (Nordenfjeldske), 2 kjemiske massefabrikker (halvkjemisk) (Sande Paper Mill og Treschow Fritzøe), 2 papirfabrikker (Nordenfjeldske og Sande Paper Mill).

Selvfølgelig kan det diskuteres om andre bedrifter er nye eller ikke, som for eksempel det nye Tofte. Men i 1916 fantes det allerede en kjemisk massefabrikk på Tofte, selv om det var en sulfittfabrikk og ikke en sulfatfabrikk.

De fleste organisasjoner i den norske treforedlingsindustri eksisterte allerede i 1916, Norsk Celluloseforening siden 1890, Den Norske Træmasseforening siden 1890, De Norske Papirfabrikanternes Forening siden 1893, Papirindustriens Arbeidsgiverforening siden 1915. Nu er disse organisasjoner samlet i Papirindustriens Sentral Forbund. Papirindustriens Tekniske Forening ble grunnlagt i 1914.

"Papirjournal" som i 1946 er blitt "Norsk Skogindustri", og nu er bare "Skogindustri", fantes siden 1913. Denne gang fantes det også et annet norsk tidsskrift for papirindustri, nemlig "Tidsskrift for Papirindustri", grunnlagt i 1911, men som ikke overlevde 1921.

Som man ser, mangler det bare Papirindustriens Forskningsinstitutt, PFI, som ble opprettet i 1923.

DISKUSSIONSUNDERLAG

Preliminär PM rörande förslag till en svensk bevarandeplan för material i bibliotek och arkiv

Vid ett möte på Riksarkivet den 10 mars 1987 fattades ett beslut om att låta den tidigare referensgruppen för FoU-projektet på papperskonserveringsområdet tills vidare kvarstå som en referensgrupp för samverkan i bevarandefrågor. En arbetsgrupp bestående av Britt Hedberg, Per Ridderstad och Thomas Tottie fick i uppdrag att återkomma med synpunkter på en nationell bevarandeplan.

Behovet av särskilda nationella bevarandeplaner inom bibliotek och arkiv har på senare år aktualiserats i olika länder. En anledning till detta är en ökad medvetenhet om det moderna papperets egenskaper och obeständighet och det hot detta utgör för stora delar av bibliotekens och arkivens bestånd. Problemens omfattning har också medfört att det står klart att de ej kommer att kunna lösas genom enstaka insatser. I stället krävs det en både internationell och nationell organisation där insatser på mera lokalt plan kan styras och samordnas. På det internationella området har bl a IFLA nyligen (1984) förstärkt sin organisation genom att skapa ett särskilt "Preservation and Conservation Program, PAC," med högkvarter förlagt till Library of Congress. Bland de förslag till nationella planer som lagts fram kan här bl a nämnas en brittisk plan publicerad i rapporten "Preservation Policies and Conservation in British Libraries" (den s k Ratcliffe-rapporten 1984) och en plan för Australien som har framlagts bl a vid en stor internationell konferens i Wien i april 1986 under titeln "Co-operative Preservation Programs in Australian Libraries". (För de bägge planerna, se bilaga.)

Sverige är ett litet land. Vid överväganden om en nationell bevarandeplan finns det all anledning att taga vara på det goda samarbete inom konserveringsområdet som etablerats mellan arkiven och biblioteken och som nyligen resulterat i ett gemensamt FoU-projekt på papperskonserveringsområdet. Enligt vår mening bör man dock - med bibehållande av en strävan till ett nära samarbete - även fundera på vad som skiljer och vad som förenar biblioteken och arkiven när det gäller en mera brett upplagd nationell bevarandeplan och organisationen av denna. I många avseenden är problemen likartade - t ex vad beträffar klimat- och magasinsförhållanden, det moderna papperets obeständighet, behandling och tillhandahållande av material etc. I andra fall skiljer sig förutsättningarna åt. Här kan exempelvis nämnas det faktum att biblioteken till större delen handhar massproducerat material, där bl a prioritering mellan olika exemplar kan bli aktuell vid frågor om bevarande, medan en av arkivens stora uppgifter är att be-

stämma vad som skall gallras vid själva källan och vilket material som skall bevaras i unika exemplar till eftervärlden. I motsats till biblioteken har arkiven genom arkivstadgan och sin något fastare organisatoriska struktur möjlighet att påverka - i varje fall det statliga - arkivmaterialalets papperskvalitet etc. När det gäller bibliotekens material och dess bevarande, är det endast för de s k leveransbiblioteken och då i fråga om svenskt tryck som förhållandena överhuvudtaget på något sätt regleras (pliktleveranslagen). Någon laglig möjlighet att påverka papperskvaliteten i detta material finns ej.

Olika frågor som bör tas upp i samband med en fortsatt diskussion om en nationell bevarandeplan återfinns i bilagorna från Storbritannien och Australien. Givetvis får man här beakta skillnader i förhållanden i olika länder. Enligt vår uppfattning vore det dock önskvärt att man även i Sverige diskuterade behovet av nationellt ledarskap och i samband härmed behovet av en nationell rådgivande instans och fortsatta forskningsresurser. I dessa sammanhang bör såväl Riksarkivets som Kungl bibliotekets nationella uppgifter och inriktning särskilt beaktas. Vid uppläggningsen bör man även diskutera strategin på kort och lång sikt (som i det australiensiska exemplet) och hur arbetet skall fördelas på insatser inom enskilda institutioner och på gemensamma ansträngningar (som i det brittiska exemplet).

Som underlag för diskussion anger vi här några punkter som skulle kunna bli föremål för vissa preliminära överväganden i dessa sammanhang. Dessa punkter är:

1. Hur bör ett ledarskap organiseras på nationell nivå för att
 - a) sprida information om inhemsk och utländsk erfarenhet?
 - b) utfärda rekommendationer om förebyggande åtgärder och kontinuerlig vård, standards, riktlinjer för magasinslokaler, inredning, inbindning m m?
2. Hur kan organisationen av dessa frågor byggas upp i Sverige på nationell, regional och lokal nivå?
3. Hur bör man gå till väga för att kartlägga förekomsten av särskilda samlingar av exceptionell nationell eller internationell betydelse, vilkas bevarande bör säkras, men som ofta kan befinna sig i mindre institutioner (eller enskild ägo) utan reglerat bevarandeansvar?
4. Hur bör en översikt skapas om tillståndet i landets samlingar när det gäller
 - a) papperets kvalitet (hur många och vilka undersökningar bör göras)?
 - b) större specifika samlingar av ömtåligt material där gemensamma insatser ev. kan göras (t ex dagstidningar, affischer, kommuntryck, visst "småtryck" etc).

5. Bör miljön förbättras för visst material genom att det förs till särskilda depåmagasin med kontrollerat klimat, och hur balanseras i sådana fall kraven på tillgänglighet mot kraven på bästa skydd? (Ett exempel kan här nämnas som de svenska tidningsexemplarens slutliga förvaring i SBD efter mikrofilmning. Finns andra lämpliga kategorier?)
6. Hur skall arbetet med s k "katastrofplaner" (åtgärder vid eld, vatten krig etc) bäst organiseras på såväl lokal, regional som nationell nivå?
7. Hur skall arbetet organiseras för att påverka svensk pappersindustri, tryckerier, förlag etc att övergå till bättre papperskvalitet vid produktion av nytt (i synnerhet innehållsmässigt särskilt värdefullt) material?
8. Hur bör utbildningen i bevarandefrågor organiseras?
9. Hur skall medvetandet om problemen och betydelsen av olika bevarandeåtgärder ökas på alla nivåer från riksdag och regering ned till de enskilda biblioteks- och arkivtjänstemännen?

Slutligen

10. Hur bör arbetet med en nationell bevarandeplan organiseras för att så snart som möjligt kunna komma igång på ett så bra sätt som möjligt?

Britt Hedberg

Per S Ridderstad

Thomas Tottie

1987-05-07

Gunnar Christie Wasberg:

TRE HUNDRE ÅRS PAPIRHISTORIE

Den som ikke kjenner navnet G.T. Mandl, vet lite om det papirindustrielle miljø. Ved to anledninger, før og etter Annen Verdenskrig, måtte han flykte fra sitt hjemland Tsjekkoslovakia, og mistet alt han eide. Under selve krigen tjenestegjorde Mandl med utmerkelse i de allierte styrker. Etterat han ved det kommunistiske kupp i 1948 påny måtte etablere seg i Vest-Europa, har han der bygget opp lønnsomme papirfabrikker i flere land, sammen med kjøp av eldre foretagender.

Mandl er den fødte lederskikkelse, og særdeles effektiv. Men han vet også å respektere andres innsats, er humørfyllt og vennlig.

Papirhistorie er Mandls store interesse. Han deltar i IPH, der man treffer ham på kongressene som finner sted annet hvert år. Organisasjonen har hatt stor nytte av hans mange talenter og yde-evne.

Mandl har nu utgitt et verk, redigert og delvis skrevet av ham selv, sammen med en rekke fagfolk. Boken inneholder en mengde historiske opplysninger, særlig om engelske forhold, og gir godt innblikk når det gjelder aktuelle markedsforhold. Illustrasjonene er laget på spesielt papir fra Silverdalen, Sverige.

Slik er G.T. Mandl en markant skikkelse, i europeisk industri som i det internasjonale papirhistoriske miljø. Så kan det være interessant ved hjelp av denne boken å få inntrykk av hva han representerer innen et utstrakt arbeidsfelt.

G.T. Mandl

THREE HUNDRED YEARS IN PAPER

Butler and Tanner Ltd.

London 1985

Boken finnes i sentrale nordiske biblioteker og kan skaffes fra Thomas Green Ltd., Wooburn Green, High Wycombe, Bucks, HP10 OPP, UK.

A NEW IDC PROJECT

Inter Documentation Company AG Microfiche Publishers Poststrasse 14 6300 Zug Switzerland

The Loeber Archive on paper history

It cannot be denied that paper as a medium, as well as its historical and technological development, have been attracting an increasing number of researchers, because they offer a basis for many interesting conclusions. Not only the watermarks and general characteristics, but also knowledge about the material itself and the processes involved in its manufacture, contribute greatly to the dating, identification, and restoration of manuscripts and prints.

The Loeber Archive consists of an iconographical collection and extensive documentation - the result of twenty years of work - which IDC wishes to make more widely available. The formation of the archive started with a subject dictionary on the history of paper, now containing 6,500 entries, each in eight languages, with an introduction in English and German. The compilation soon revealed the existence of a very wide variety of processes, tools, and machinery used in the almost two thousand years of the evolution of papermaking by hand. It became obvious that for a correct understanding of the terms, illustrations were needed to document this now disappearing handicraft.

During his more than fifty trips in Southern, Central and Northern Europe, Loeber made 6,500 drawings to scale and took 10,000 photographs, to which he added a large number of illustrations of early, and in particular Oriental, papermaking.

While doing research for his book *Paper Mould and Mouldmaker* (Amsterdam, 1982), he collected over 15,000 watermarks. These came from many unpublished collections and concerned mainly the period from the seventeenth through the nineteenth century (until now a neglected epoch) about which much information is needed. Card indexes enhance the accessibility and usefulness of the collections, and a series of essays provides interesting information on particular details.

The Loeber archive is a very rich source, unique in its field. For many disciplines it is a goldmine of otherwise hardly accessible information. It is fortunate that this collection, assembled by such an erudite and many-sided expert as Loeber, will now become more widely available through a microfiche edition.

Further information may be requested from:
Mr. E.G. Loeber, Steynlaan 2-21, Hilversum, The Netherlands

Mrs. B.J. van Ginneken-van de Kastele, Hilversum, The Netherlands

Dr. R.L. Hills, North Western Museum of Science and Industry, Manchester (UK)

Mr. H. Voorn, Royal Library, The Hague, The Netherlands

The microfiche collection

The microfiche collection will consist of three parts, also available separately.

1. Dictionary of papermaking. 6,500 entries in eight languages, approximately 6,500 pages. price Sfr 400.
2. Iconographical collection. 6,500 drawings, 10,000 photographs, additional illustrations, card index, and collection of essays (MSS). price Sfr 1,200.
3. Watermark collection, approximately 15,000 sheets with drawings of watermarks and an index. price Sfr. 1,000.

Biographical note

Eduard Gerhard Loeber was born in Amsterdam in 1902, and was active for forty-five years as an international paper export manager. In this capacity he travelled extensively through Europe, Asia, Africa, and North and South America, meanwhile learning ten languages. On the occasion of his seventy-fifth birthday in recognition of his contributions to the history of paper technology, he was awarded the ring of honour of the Zellcheming Association of German paper technologists.

Pappersmakeri – ett gammalt hantverk

Bo Rudin: Papperets historia. Studier i ett gammalt yrke. Rudins, Box 5058, 162 05 Vällingby, pris cirka 285:–.

PAPYRUS ODLADES under forntiden i Nildeltat och vann sitt världsrykte genom det skrivmaterial som egyptierna efter omständliga procedurer tillverkade av växtens märg. De fyrkantiga sidor man fick fram klistrades samman till en lång remsa, som rullades ihop till en bokrulle. Egypten hade monopol på tillverkningen ända fram till den romerska kejsartiden, och papyrusrullarna blev den antika odlingens främsta skriftbärare. De äldsta papyrer som påträffats är 5 000 år gamla. Så lång livslängd kan teknikerna inte garantera våra dagars böcker!

Så småningom utkonkurrerades

papyrusen av det billigare pergamentet, som tillverkades av djurskinn, och sedan produktionen upphört försvann papyrusväxten från Egypten. Men sitt namn skulle den ge åt papperet, det nya skrivmaterialet.

PAPPERET UPPFANNS av kineserna för nu 2 000 år sedan. Konsten spreds först till Japan och Korea och sedan via araberna och spanjorerna till Europa. År 1276 anlades en första papperskvarn i Italien. Vattenhjulen drev några tunga stampar med grova järntänder, som under riklig tillförsel av vatten malde sönder linne- och bomullslump till en tunn välling, en pappersmassa, som hälldes i en form. I karet doppade man ner en träram med spända mässingstrådar. Vattnet sögs upp, och sedan pressade, torkade och limmade man de enskilda arken. Mässingstråden böjdes så att den

bildade ett vattenmärke med fabrikanternas initialer.

Till Norden kom papperet på 1300-talet. Det äldsta pappersbruket i Sverige lär biskop Brask ha anlagt vid Tannefors i Stångån vid Linköping 1523. Det äldsta i drift varande bruket är Klippans finpappersbruk, anlagt 1573.

Om allt detta kan man läsa i en bok av *Bo Rudin* med den alltför vittfamnande titeln *Papperets historia*. Vad Rudin vill berätta om är inte pappersindustrins eller de olika pappersbrukens historia och inte heller papperet som informationsbärare. Han skildrar ett gammalt hantverks historia och teknik före de moderna pappersmaskinerna. Han har också studerat konsten i Japan, och till det kulturhistoriskt mest intressanta i denna trevligt skrivna och vackert illustrerade bok hör hans berättelse om hur man ännu i dag i Japan tillverkar pappersmassa

på samma sätt som för tusen år sedan.

I boken skriver *Arnulf Hongslo* om papperets kemi, medan *Georg Anzelius* berättar mycket fängslande om sitt långa liv som pappersmakare på Tumba bruk. En av brukets största order på sin tid gällde papperet till Hallwylska museets katalog på 78 band, berättar han. Grevinnan Hallwyl var själv ute i Tumba och valde ut en kvalitet där färgen skulle erinra om oblekta linnehanddukar. Bruket valde att använda kasserade postsäckar som råvara, och grevinnan blev nöjd!

BOKEN SOM HAR ett fylligt litteraturregister avslutas med reproduktioner av en rad konstverk, där det handgjorda papperet fått tjänstgöra som en del av kompositionen.

Alf Åberg

Bo Rudin: Papperets historia

Papperets historia är ungefär lika lång som vår tideräkning. I det perspektivet för dagens pappersmakare en lång tradition vidare, även om gårdagens teknik och hantverk har övergivits för modernare metoder. Hantverksmässig papperstillverkning förekommer dock fortfarande även om produktionen knappt är mätbar jämförd med det maskintillverkade. För att det gamla hantverket och Sveriges traditioner på området inte skall försvinna i glömskans töcken har jag skrivit den här boken. Den är indelad i nio kapitel:

PAPPER ELLER EJ? Papyrus, tapa, amate, rispapper och pergament; **PAPPERETS VÄG** Den tusenåriga färden från Kina till Europa; **PAPPERSMAKAREN** Georg Anzelius om sitt liv på Tumba bruk; **PAPPERSMASSAN** Från råfiber och lump till träslip och kemi; **PAPPERSFORMEN** Pappersmakarens viktigaste redskap; **PAPPERSMASKINEN** Från småindustri till stordrift; **PAPPERETS KEMI** Arnulf Hongslo om papperets uppbyggnad; **VATTENMÄRKET** Förfalskningsskydd och konsthantverk; **PAPPERSKONST** Att befria papperet från dess traditionella begränsningar

264 sidor. Ca 150 sv/v ill + 16 s färg. Tradbunden. Helklotband med omslag.

PAPPERETS HISTORIA kommer i handeln i slutet av maj 1987 och kan beställas hos er favoritbokhandel eller direkt och portofritt från:

BOK-RUDIN, BOX 5058, 162 05 VÄLLINGBY, TEL 08-89 40 80

Vi beställer _____ ex _____

Pris 285:— _____

inkl moms & porto _____

SPT 7/87

NPH-medlem betalar 200:—

NPH-Nytt söker redaktör från 1988

NPH-Nytt är Föreningen Nordiska pappershistorikers sammanhållande medlemsorgan, som omfattar fyra nummer per år (ibland med dubbelhäfte).

NPH-Nytt söker redaktör för produktion och distribution i Sverige 1988-89 enligt det rullande schema som innebär redaktionsbyte mellan medlemsländerna i tur och ordning (sist Norge, efter Sverige åter Danmark).

Stoff inflyter regelbundet från medlemmarna.

Redaktionsarbetet omfattar utskrift, mångfaldigande och distribution till medlemmarna. Upplagan är ca 150 ex.

Huvuddelen av NPH:s budget avsätts för NPH-Nytt men begränsade medel tvingar till ideella insatser och uppfinningsrikedom.

Hör av dig till Jan Olof Rudén, S:t Eriksgatan 130 c, 113 43 Stockholm, tel arb 08/783 88 58, hem 08/33 83 69 redan idag.

Stiftelsen
Gösta Liljedabls Fond
för pappershistorisk forskning

utlyser härmed ett stipendium på ca 2000 kr att utdelas den 22 januari 1988. Du är välkommen med ansökan till Jan Olof Rudén, S:t Eriksgatan 130 c, S-113 43 STOCKHOLM senast 31.12.1987.

Fonden ser gärna att du sänder in bidrag som är centrerade kring vattenmärken men inget område är från början uteslutet.

Tidigare stipendiater är Erik Witting för långvarigt redaktörskap för NPH-Nytt, Jan Appelquist för uppsatsen "Personalrekrytering till Röttle bruk 1780-1879", Bo Rudin för boken "Papperets historia", Richard Arlin för att bygga en lumpstamp enligt gammal förebild och Gösta Lindström för hans forskning om pappersbruken i Virserum och vid Emån samt hans pedagogiska verksamhet vid Fröasa pappersbruk.

Nytt från styrelsen

Vid medlemsmötet i Oslo den 12 juni 1987 återvaldes ordföranden och styrelseledamöterna för att arbeta under den kommande tvåårsperioden. Efter konstituering har den följande utseende:

Ordförande: Jan Olof Rudén, Stockholm

Vice ordförande: Kurt K Karlsson, Helsingfors

Sekreterare: Ola Bertelsen, Oslo/Blommenholm

Skattmästare: Bo Rudin, Sthlm/Vällingby

Övriga ledamöter: Ebba Waaben, Köpenhamn, Gunnar Christie Wasberg, Oslo.

Redaktören för NPH-Nytt från 1988 adjungeras (ej utsedd).

Till värdland för NPH-11, 1989 utsågs Danmark.

På grund av allmänna prisstegringar beslöts höja årsavgiften från 1988

för enskilda/hembygdsföreningar till SEK 80

för institutioner till SEK 110 för 1988, till SEK 125 för 1989.

För 1987 gäller hittillsvarande årsavgiften 60 resp 90 SEK.

Medlemsvärvning

NPH omfattar ca 70 enskilda och ca 30 institutionsmedlemmar. Du kan medverka till att värva nya medlemmar om du i ditt företags nyhetsblad/tidskrift eller din intreseförenings tidskrift skriver en liten faktaruta om NPH och anger att man kan anmäla sig som medlem genom att betala in årsavgiften på pg 85 60 71-6. J O Rudén sänder gärna underlag för blänkaren.

NPH RÄKENSKAPER 1986

Ingående saldo 1/1 1986

SEK Postgirokonto 856071-6 U + GK	5 789.11
DKK Handelsbanken Holte saldo 31/12-85 - 4/3-86	
DKK 229.50 omräknat till SEK	206.55
DKK Postgiro 9 37 21 80 819.59	
Omräknat till SEK	737.63

Inkomster

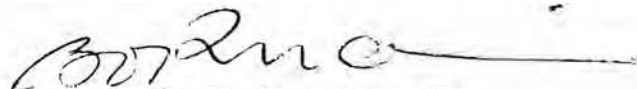
Medlemsavgifter	7 380.-
Räntor	180.82
Försäljning av NPH-Nytt	2 100.-
	<u>9 660.82</u>

Utgifter

Tryckning av värvningsfolder	1 173.-
Resebidrag	705.-
Kontorsmateriel	543.66
Frakt	367.-
Tryckning NPH-Nytt	7 423.77
Porto NPH-Nytt	2 150.60
Övrigt porto	1 410.15
	<u>13 773.18</u>
Periodens underskott	4 112.36
Utgående saldo 31/12 1986	
SEK Postgirokonto 856071-6 U + GK	2 651.29

75 ordinarie medlemmar

32 institutioner

Bo Rudin, kassör

Revisionsberättelse

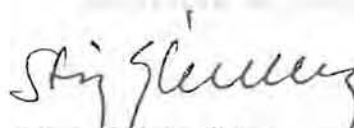
Undertecknade utsedda att granska räkenskaperna för Föreningen Nordiska Pappershistoriker verksamhetsåren 1/1-1985-31/1 1986 får efter slutförd revision avgiva följande berättelse. Räkenskaperna är förda i god ordning. De har granskats och samtliga poster är verifierade. Tillgodohavande på postgiro överensstämmer med erhållet kontobesked.

Med anledning av den verkställda revisionen föreslår vi årsmötet:

- att fastställa balans och resultaträkningarna
- att bevilja styrelsen full ansvarsfrihet för den tid som revisionen omfattar
- att höja medlemsavgiften.

Stockholm i mars 1987

Ulla Ehrensvärd

Stig-G. Lindberg

NORDISK PAPPERSHISTORISK BIBLIOGRAFI

Supplement 5: 1985-1987

med bidrag från Centrallaboratorium AB (Finland),
Gunnar Christie Wasberg (Norge) sammanställd av
Jan Olof Rudén (Sverige)

Samma urvalsprinciper som ligger till grund för Nordisk pappershistorisk bibliografi t o m 1986 (i NPH-Nytt 5 (1977):3) samt senare supplement och samma klassifikationssystem har använts i detta supplement som omfattar arbeten publicerade 1985-87 men även läcker tidigare luckor. Liksom tidigare måste information om dansk pappershistoria (utom i artiklar i NPH-Nytt) sökas på annat håll.

För tidskriftsartiklar och liknande används följande modell:

volym/ärgång	år	häfte	sidor
23	(1980):5,		5-10

Systematisk avdelning	sid	61
Alfabetisk avdelning	sid	71

	sid
1. SYSTEMATISK AVDELNING. Översikt	
0. Allmänt och blandat	62
1. Bibliografi	62
2. Periodica	62
3. Allmän pappershistoria	62
4.1 Danmarks pappershistoria	63
4.21 Finland. Enskilda pappersbruk	63
4.3 Norges pappershistoria	63
4.31 Norge. Enskilda pappersbruk	64
4.4 Sveriges pappershistoria	64
4.41 Sverige. Enskilda pappersbruk	64
5. Biografi	66
6. Pappershistorisk forskning	67
6.14 Särskilda vattenmärken. Motivval	67
6.3 Pappershistoriska samlingar	67
6.4 Pappershistoriska sammanslutningar	67
6.41 Föreningen Nordiska pappershistoriker	68
7.03 Arbetskraften	68
7.2 Tillverkningsgången	69
7.21 Industrihistoria	69
7.3 Den färdiga produkten och dess egenskaper	69
7.4 Bearbetning av produkten	69
9. Papper och avnämarna. Allmänt	70
9.1 Boktryckeri	70
9.2 Konservering. Restaurering	70
9.3 Papperskonst	71

0. ALLMÄNT OCH BLANDAT

- RUDÉN, Jan Olof, Två moderna pappersbruksvisor (NPH-Nytt 15 (1987):1, 11-14)
- RUDIN, Bo, Länge leve getingen (Dagens Nyheter 15.9.1985, även avtryckt i NPH-Nytt 14 (1986), 18)
- WASBERG, Gunnar Christie, Papir-epoken. (NPH-Nytt 14 (1986), 1-2)

1. BIBLIOGRAFI

- Nordisk pappershistorisk bibliografi. Supplement 4: 1983-1985. Smst av Jan Olof Rudén (NPH-Nytt 13 (1985), 21-32)
- RUDÉN, Jan Olof, Papperstillverkning, pappersbruken, papperstillverkarna i Sverige. Några lästips (Släkthistoriskt forum (1985):2, 10)

2. PERIODICA

- NPH-Nytt. Årg 13 (1985). Red Ebba Waaben, Virum. Nr 1-3/4. - Årg 14 (1986). Red Gunnar Christie Wasberg, Oslo. Nr 1-4. - Årg 15 (1987). Nr 1-2
- NPH-Nytt. Gamla årgångar (NPH-Nytt 14 (1986):4, 78)
- WAABEN, Ebba, Den gamle redaktør takker af (NPH-Nytt 13 (1985), 114)
- WASBERG, Gunnar Christie, [NPH-Nytt] Redaksjonen (NPH-Nytt 14 (1986), 0, 19)

3. ALLMÄN PAPPERSHISTORIA

- CHRISTENSEN, Birgit, Vandmærkerne i to Østsløvigske afgiftslistes fra 1580 og c. 1583 (NPH-Nytt 13 (1985), 64-69). Vm
- DUNKELBERG, R., Åtta nedslag i papperets historia (Svensk trävaru- och pappersmassetidning. Årsnr 1986, 45-47)
- JEXLEV, Thelma, Papir og vandmærker i de ældste Øresundstoldregnskaber (NPH-Nytt 13 (1985), 70-93). Vm
- RISCHEL, Anna-Grethe, Det klassiske papirmagerhåndværk lever i Nepal og Thailand - endnu (Nationalmuseets Arbejdsmark (1985), 128-141). III

- RISCHEL, Anna-Grethe, Rejseindtryk fra Nepal. (NPH-Nytt 13 (1985), 43bis - 55). Ill
- ROTTENSTEN, Birte & WAABEN, Ebba, Vandmærker i svenske kongebreve. Gustav 1. Vasa (1523-60) og Erik 14. af Sverige (1560-69) til Frederik 2. af Danmark-Norge (1559-88) (NPH-Nytt 13 (1985), 33-39). Vm
- Vandmærker i svenske kongebreve. Johan 3. af Sverige (1568-92) til Frederik 2. af Danmark-Norge (1559-88) (NPH-Nytt 13 (1985), 94-105). Vm
- RUDIN, Bo, Papperets historia. Studier i ett gammalt hantverk. Vällingby 1987: Rudins. Ill, Vm
- Papperstillverkning i japanskt miniatyrformat (NPH-Nytt 14 (1986), 2-3)
- WABEN, Karin, Vandmærkerne i Hans von Diskaus tegninger af Krogen Slot (NPH-Nytt 13 (1985), 62-63). Vm
- WASBERG, Gunnar Christie, Da papiret kom til Norge (Langs Lågen 8 (1986):4, 177). Även i (Dagspressen 10 (1986), 28)

4.1 DANMARKS PAPPERSHISTORIA

- ROTTENSTEN, Birte & WAABEN, Ebba, Danske vandmærker & papirmøller. [1.] 1570-1695. København 1986: Konservatorskolen. Ill. Vm
- Recension av Kurt K Karlsson i NPH-Nytt 14 (1986):4, 67-68

4.21 FINLAND. ENSKILDA PAPPERSBRUK

Granfors

- KARLSSON, Kurt K, Frenckells som pappersmakare (Släkthistoriskt forum (1985):2, 11-14). Ill. Släkttavla

Tammerfors

Se ovan

4.3 NORGES PAPPERSHISTORIA

- WASBERG, Gunnar Christie, Fra jernverk til treforedling og papir. Et norsk eksempel (NPH-Nytt 14 (1986), 10-15). Zusammenfassung: Vom Einsehüttenwesen zur Holzveredlung und Papierindustrie

4.31 NORGE. ENSKILDA PAPPERSBRUK

Eiker

HOLMEN, Ragnar, Papirmestere gjennom tre generasjoner på Eiker (Eiker-
minne 9 (1985), 25-29)

Klevfos

KOLLANDSRUD, Mari, Fra tømmerstokk til papir. Klevfos cellulose- og papir-
fabrik (Fortidsvern 2 (1986), 12-15)

4.4 SVERIGES PAPPERSHISTORIA

RUDÉN, Jan Olof, Här görs handgjort papper i Sverige 1986 (NPH-Nytt 14
(1986):4, 73-74)

-- Skolbarn gör eget papper (NPH-Nytt 14 (1986), 61)

4.41 SVERIGE. ENSKILDA PAPPERSBRUK

Almfors

KARLSON, Torsten, Ett pappersbruk i Göinge på 1800-talet (Släkthistoriskt
forum (1985):2, 19-21). 111

Brittedal

Se ovan

Emsfors

Där papper formas. Emsfors. Om ett pappersbruk och dess människor. [Red
och smst Thomas Bjerkman, Nils-Georg Johansson, Curt Grimsen.] Oskars-
hamn 1985. 56 s. 111

WESTLIN, J., Emsfors - bruket med evigt liv (Svensk trävaru- och pappers-
massetidning. Årsnr 1986, 19-21)

Göingebygden

Se Almfors, ovan

Holmens bruk

LARSSON, Curt, Holmens pappersbruk, Norrköping. Människor och miljöer.
[En fotobok.] Norrköping 1986. 111 s. Ill.

Iggesund

Iggesund 300 år. [Red Toivo Savolainen...] [Iggesund 1985] 169 s.
Iggesunds bruks historia 1685-1985. [Red Gustaf Utterström.] 1-2. Iggesund
1985. 358, 509 s. Ill. kart

Lessebo

ECKERMAN, Pelle, Lessebo handpappersbruk: papper på gammalt vis (Nordisk
cellulosa (1985):8, 48-50)

Lessebo handpappersbruk (Släkthistoriskt forum (1985):2, 6-7). Ill

Långaryd socken

APPELQUIST, Jan, Tre pappersmakarsläkter i Långaryd (Släkthistoriskt forum
(1985):2, 14-18). Ill. Vm

Rydö

RUDÉN, Jan Olof, Två moderna pappersbruksvisor (NPH-Nytt 15 (1987):1, 11-14)

Röttle

APPELQUIST, Jan, Röttle pappersbruk (Släkthistoriskt forum (1985):2, 22-
25). Ill. Vm. Släkttavla

Trollhättan

ATTELID, Tore, Önans träsliperi i Trollhättan, Skandinaviens första trä-
massefabrik (Nord-Emballage 52 (1986):7/8, 54-55)

Tumba

SKINNER, Helen, Handmade paper in Sweden [Tumba bruk
]: Camberwell 1982:
School of art & crafts. 40 bl., ill.

Wifstawarf

RUDÉN, Jan Olof, Två moderna pappersbruksvisor (NPH-Nytt 15 (1987):1, 11-14)
Wifstawarf finpappersbruk 1986. Smst P-O Törnqvist, Rune Svensk. Stlm.
1986. 43 s. Ill. (SCPF riksinventering. Etapp III:1)

Ösjöfors

Ösjöfors handpappersmuseum (Släkthistoriskt forum (1985):2, 32). III

5. BIOGRAFI

APPELQUIST, Jan, Röttle pappersbruk (Släkthistoriskt forum (1985):2, 22-25). III. Vm. Släkttavla

-- Släktforskning kring handpappersbruk (Släkthistoriskt forum (1985):2, 8-9). III

HOLMÉN, Ragnar, Papirmestere gjennom tre generasjoner på Eiker (Eiker-minne 9 (1985), 25-29)

Bergqvist, pappersmakarsläkt

APPELQUIST, Jan, Tre pappersmakarsläkter i Långaryd (Släkthistoriskt forum (1985):2, 14-18). III. Vm

Enderlein, Karl Johan

RUDÉN, Jan Olof, Karl Johan Enderlein död (NPH-Nytt 13 (1985), 112)

Frenckell, slakten

KARLSSON, Kurt K, Frenckells som pappersmakare (Släkthistoriskt forum (1985):2, 11-14). III. Släkttavla

Kjällman, pappersmakarsläkt

APPELQUIST, Jan, Tre pappersmakarsläkter i Långaryd (Släkthistoriskt forum (1985):2, 14-18). III. Vm

Lindquist, pappersmakarsläkt

LINDBERGER, Lars, Tre generationer pappersmakare i Kalmar län (Släkthistoriskt forum (1985):2, 26-28). III

Lindström, Gösta

RUDÉN, Jan Olof, Gösta Lindström [mottagare av 1987 års stipendium ur Gösta Liljedahls fond] (NPH-Nytt 15 (1987):1, 15)

Rosenquist, pappersmakarsläkt

APPELQUIST, Jan, Tre pappersmakarsläkter i Långaryd (Släkthistoriskt forum (1985):2, 14-18). III. Vm

Rottensten, Birte
 WAABEN, Ebba, Birte Rottensten 1942-1985 (NPH-Nytt 13 (1985), 113)

Skinner, Helen
 HJÄRTSJÖ, Mikael, [Artikel om restaurering och konservering av konst på
 papper] (Papper (1987):6, 17-21). III

Waaben, Ebba
 WAABEN, Ebba, Den gamle redaktør takker af (NPH-Nytt 13 (1985), 114)

Wahren, Axel Wilhelm
 Värjärinkisällistä suurliikemieheksi. Axel Wilhelm Wahrenin kuolemasta
 100 vuotta (Uutiskymi 45 (1985):10, 3)

Ärlin, Richard
 RUDÉN, Jan Olof, Richard Ärlin mottagare av 1986 års stipendium ur Gösta
 Liljedahls fond (NPH-Nytt 14 (1986), 61)

6. PAPPERSHISTORISK FORSKNING

WASBERG, Gunnar Christie, Papirutvikling og vannmerkestudier. Foredrag
 20.11.1985 i Selskapet for norsk kulturgransking. Referat

6.14 SÄRSKILDA VATTENMÄRKEN. MOTIVVAL.

RUDÉN, Jan Olof, Musikmotiv i vattenmärken (NPH-Nytt 14 (1986), 23-58).
 III. Vm

WASBERG, Gunnar Christie, Wasserzeichen-Motive als symbolische Ausdrucks-
 form (IPH-Jahrbuch 5 (1986), 133-144)

6.3 PAPPERSHISTORISKA SAMLINGAR

RUDÉN, Jan Olof, Tekniken i skogsnäringen. Permanent utställning på Sveriges
 Tekniska museum invigd 4 december 1985 (NPH-Nytt 14 (1986), 62)

6.4 PAPPERSHISTORISKA SAMMANSLUTNINGAR

[International Association of Hand Papermakers and Paper Artists, IAPMA]
 (NPH-Nytt 14 (1986):4, 69-70)

[IPH-16, Kolljekolle, 11-14.8.1986] (NPH-Nytt 14 (1986), 16-17)

KARLSSON, Kurt K, IPH-18, Danmark, 11-15 augusti 1986 [Referat] (NPH-Nytt 14 (1986):4, 65-66)

RUDIN, Bo, Papperssymposium i Linköping [april 1986, referat] (NPH-Nytt 14 (1986):4, 75)

6.41 FÖRENINGEN NORDISKA PAPPERSHISTORIKER

DAHLBERG, Gunilla [Revisionsberättelse för NPH verksamhetsåret 1984] (NPH-Nytt 13 (1985), 43)

Föreningen Nordiska pappershistoriker. Räkenskaper 1985 (NPH-Nytt 14 (1986),

77)

NPH-10, Oslo, juni 1987. Preliminärt program (NPH-Nytt (1986), 76)

RISCHEL, Anna-Grethe, Opslilling af NPH's regnskab for virksomhedsåret 1983 (NPH-Nytt 13 (1985), 41-42)

RUDÉN, Jan Olof, Intresserad av handgjort papper? (Tidskrift för dokumentation 42 (1986):3, 67)

RUDÉN, Jan Olof, Nordiska pappershistoriker (Teknik & Kultur (1986):3, 8-9)

RUDÉN, Jan Olof, NPH-9, Stockholm, 14-17 juni 1985 [Referat] (NPH-Nytt 13 (1985), 106-111)

Verksamhetsberättelse för tiden mellan medlemsmötet i København (1983) och Stockholm (1985) (NPH-Nytt 13 (1985), 40)

7.03 ARBETSKRAFTEN

APPELQUIST, Jan, Lumpsamlare och lumpsamlare under Frihetstiden (Släkthistoriskt forum (1985):2, 28-31). III

-- Släktforskning kring handpappersbruk (Släkthistoriskt forum (1985):2, 8-9). III

Där papper formas. Emsfors. Om ett pappersbruk och dess människor. [Red och smst Thomas Bjerkman, Nils-Georg Johansson, Curt Grimsen.] Oskarshamn 1985. 56 s. III

LARSSON, Curt, Holmens pappersbruk, Norrköping - människor och miljöer. [En fotobok.] Norrköping 1986. III s. III

Papperets makare (Släkthistoriskt forum (1985):2. Specialnummer. Göteborg. 32 s)

7.2 TILLVERKNINGSGÅNGEN

BERG, Elisabet, Papper för hand. Stockholm 1986:Eget förl. 45 s. Ill. Vm
 RUDIN, Bo, Papperstillverkning för hand (Släkthistoriskt forum (1985):2, 2-5). Ill

WASBERG, Gunnar Christie, Papirhåndverket (i förf:s Historiens mesterprøve. Utg av Norges Håndverkerforbund. Oslo 1986, s 53-60)

7.21 INDUSTRIHISTORIA

GURANDSRUD, K J, Klevfos industrimuseum åpnet (Skogindustri 40 (1986):7/8, 12)

SEKKAT, L, Frövifors pappersbruk. "Sista chansen skapa unikt museum" (Svensk trävaru- och pappersmassetidn. Årsnr 1986, 104-109)

WASBERG, Gunnar Christie, Fra jernverk til treforedling og papir. Et norsk eksempel (NPH-Nytt 14 (1986), 10-15)

WENNERHOLM, S-G, Nytt museiprojekt: Unik industrimiljö bevaras i Frövi (Svensk papperstidning 89 (1986):9, 23-28)

Verlan tehdasmuseo. Kymi-Strömberg OY. Kuusankoski 1986: Kouvola kirjapaino. 20 s

Wifstawarf finpappersbruk 1986. Smst P-0 Törnqvist, Rune Svensk. Stockholm 1986. 43 s. Ill (SCPF riksinventering. Etapp III:1)

Ösjöfors handpappersmuseum (Släkthistoriskt forum (1985):2, 32). Ill

7.3 DEN FÄRDIGA PRODUKTEN OCH DESS EGENSKAPER

DAHLØ, Rolf, "Papir skal vare i mange hundreår" (NPH-Nytt 15 (1987), 3-7)

7.4 BEARBETNING AV PRODUKTEN

NYSTRÖM, Jan-Olov, Marmoreringens boken. Stockholm 1984: Ordfront. 63 (2) s. Ill

PETREUS, Birger, Marmoreringens processens principer. Teoretisk och praktisk handbok för bokbindare. Stockholm 1949. (Sveriges bokbinderi- och pappersemballageförenings skriftserie. 2)

9. PAPPER OCH AVNÄMNA. ALLMÄNT

- ABC-handbok i papperskänedom. [Norrköping] 1977. 58, (1) s.
- JACKSON, Paul, Roligt med papper: 14 rörliga pappersfigurer lätta att vika, skojiga att göra. Sthlm 1986. 31 (1) s. III
- MOTOYAMA, Masa, Pappersblommor. [Studiematerial för cirkelledarträffar.] Uppsala 1985. 35 s. III
- Oblekt papper för miljöns skull. [Utarb av Miljöförbundets pappersgrupp.] Göteborg 1983. 15 s. III
- RASMUSSEN, Jørgen Nybo, Hans von Diskaus tegninger af Krogen Slot (Kronborg) i Rigsarkivet i København (NPH-Nytt 13 (1985), 56-61)
- RUDIN, Bo, De japanska pappersbomberna. Världens första interkontinentala missiler (NPH-Nytt 15 (1987), 1-2)
- WASBERG, Gunnar Christie, Papir-epoken (NPH-Nytt 14 (1986), 1-2)

9.1 BOKTRYCKERI

- Papperslära. Yrkeshäfte. 5. utg. Sthlm 1984: Grafiska yrkesnämnden. 35 s. III

9.2 KONSERVERING. RESTAURERING

- DAHLØ; Rolf, Slik går norsk skriftkultur til grunne. (NPH-Nytt 14(1986), 4-9)
- Vår skriftkultur går til grunne. (Aftenpostens kronikk 4.12.1985)
- Farvel til Skotfos papir (Varden 27.12.1986)
- HJÄRTSJÖ, Mikael, [Artikkel om restaurering och konservering av konst på papper] (Papper (1987):6, 17-21). III
- IBSEN, Sören, Bokkonservering i går, i dag og i morgen. (Synopsis. Informasjon om informasjon 16 (1985), 95-98)
- KARLSSON, Kurt K, Några ord om papperskonservering i Finland idag (NPH-Nytt 15 (1987), 8-10)
- Konst på papper: vård och förvaring [Red Lizzie Velande...]. Malmö 1985. (30) s. III. (Malmö museer. Katalog. 353)
- Riksarkivets andra konservatorsdag den 27 april 1981. Sthlm [1981]: (2), 28 bl. [Duplic.] [Riksarkivets rapporter. 1]

RUGAAS, Ben, Konserveringskongress i Wien [1986. Referat].

(NPH-Nytt 14 (1986):4, 71-72). - Även publ i Løpeddelen, informationsorgan for Universitetsbiblioteket i Oslo

SØRBØ, Tom, Konservering og restaurering (NPH-Nytt 14 (1986), 59-60)

9.3 PAPPERSKONST

RUDIN, Bo, Ny biennal för papperskonst, [Düren, maj 1986. Referat]. (NPH-Nytt 14(1986):4, 69-70)

WESSEL, Viveca, [Om collage med användning av papper:] (Papper 6 (1987), 2-9). III

2. ALFABETISK AVDELNING

Titlarna i förkortad form förtecknas alfanumeriskt. Bestämd och obestämd artikel räknas ej vid filering. Hänvisning sker till den systematiska avdelning som har lägst nummer

ABC-handbok i papperskänedom	9
Appelquist, Jan, Lumpsamlade och lumpsamlare	7.03
-- Röttle pappersbruk	4.41
-- Släktforskning kring handpappersbruk	5
-- Tre pappersmakargenerationer i Långaryd	4.41
Attelid, Tore, Önans träsliperi i Trollhättan	4.41
Berg, Elisabet, Papper för hand	7.2
Christensen, Birgit, Vandmærkene i to Østsløsvigske...	3
Dahlberg, Gunilla, Revisionsberättelse för NPH 1984	6.41
Dahlø, Rolf, "Papir skal vare i mange hundreår"	7.3
-- Slik går norsk skriftkultur til grunne	9.2
-- Vår skriftkultur går til grunne	9.2
Dünkelberg, R, Ätta nedslag i papperets historia	3
Där papper formas. Emsfors	4.41

Eckerman, Pelle, Lessebo handpappersbruk	4.41
Farvel til Skotfos papir	9.2
Gurandsrud, K J, Klevfos industrimuseum åpnet	7.21
Hjärtsjö, Mikael, Art om Helen Skinner och restaurering	5
Holmen, Ragnar, Papirmestere ...på Eiker	4.31
Ibsen, Sören, Bokkonservering i går, i dag...	9.2
Iggesund 300 år	4.41
Iggesunds bruks historia	4.41
International Association of Hand Papermakers...	6.4
IPH-16, Kollekolle, 11-14.8.1986	6.4
Jackson, Paul, Roligt med papper: 14 rörliga pappersfigurer	9
Jexlev, Thelma, Papir og vandmærken i...Øresundstolden	3
Karlsson, Kurt K, Frenckells som pappersmakare [Granfors]	4.21
-- IPH-18 i Danmark, 11-15 augusti 1986	6.4
-- En ny bok om Danmarks vattenmärken [av Rottensten & Waaben]	4.1
-- Några ord om papperskonservering i Finland	9.2
Karlson, Torsten, Ett pappersbruk i Göinge [Almfors]	4.41
Kollandsrud, Mari, Fra tømmerstokk til papir. Klevfos	4.31
Konst på papper. Vård och förvaring	9.2
Larsson, Curt, Holmens pappersbruk	4.41
Lessebo handpappersbruk	4.41
Lindberger, Lars, Tre generationer pappersmakare [Lindquist]	5
Motoyama, Masa, Pappersblommor	9
Nordisk pappershistorisk bibliografi. Supplement 4: 1983-85	1
NPH. Räkenskaper 1985	6.41
NPH-Nytt	2
NPH-Nytt. Gamle årgånger	2
NPH-10, Oslo, juni 1987	6.41
NPH. Verksamhetsberättelse...1983-1985	6.41
Nyström, Jan-Olov, Marmoreringsboken	7.4
Objekt papper för miljöns skull	9
Papperets makare	7.03
Papperslära. Yrkeshäfte	9.1
Petraeus, Birger, Marmoreringsprocessens principer	7.4
Rasmussen, Jørgen Nybo, Hans von Diskaus tegninger af Krogen Slot	9
Riksarkivets andra konservatordag...1981	9.2

Rischel, Anna-Grethe, Det klassiske papirmagerhåndværk... i Nepal og Thailand - endnu	3
-- Opstilling av NPH's regnskap for...1983	6.41
-- Rejseindtryk fra Nepal	3
Rottensten, Birte & Waaben, Ebba, Danske vandmærker og papir- møller. 1: 1570-1695	4.1
-- Vandmærker i svenske kongebreve [1-2]	3
Rudén, Jan Olof, Gösta Lindström...1987 års stipendium	5
-- Här görs handgjort papper i Sverige 1986	4.4
-- Intresserad av handgjort papper?	6.41
-- Karl Johan Enderlein död	5
-- Musikmotiv i vattenmärken	6.14
-- Nordiska pappershistoriker	6.41
-- NPH-9, Stockholm...1985	6.41
-- Papperstillverkning, pappersbruken...lästips	1
-- Richard Ärlin mottagare av 1986 års stipendium	5
-- Skolbarn gör eget papper	4.4
-- Teknik i skogsnäringen...utställning	6.3
-- Två moderna pappersbruksvisor	0
Rudin, Bo, De japanska pappersbomberna	9
-- Länge leve getingen	0
-- Ny biennial för papperskonst	9.3
-- Papperets historia	3
-- Papperssymposium i Linköping 1986	6.4
-- Papperstillverkning för hand	7.2
-- Papperstillverkning i japanskt miniatyrformat	3
Rugaas, Ben, Konserveringskongress i Wien 1986	9.2
Sekkat, L, Frövifors pappersbruk...museum	7.21
Skinner, Helen, Handmade paper in Sweden [Tumba]	4.41
Sørbø, Tom, Konservering og restaurering	9.2
Waaben, Ebba, Birte Rottensten 1942-1985	5
-- Den gamle redaktør takker af	2
Waaben, Karin, Vandmærkerne i Hans von Diskaus tegninger	3
Wasberg, Gunnar Christie, Da papiret kom til Norge	3
-- Fra jernverk til treforedling og papir	4.3
-- Papir-epoken	0
-- Papirhåndverket	7.2
-- Papirutvikling og vannmerkestudier	6

Wasberg, Gunnar Christie, Redaksjonen [för NPH-Nytt]	2.5
-- Wasserzeichenmotive als symbolische Ausdrucksform	6.14
Wennerholm, S-G, Nytt museiprojekt... i Frövi	7.21
Verlan tehdasmuseo	7.21
Wessel, Viveca, [Om collage med användning av papper]	9.3
Westlin, J, Emsfors - bruket med evigt liv	4.41
Wifstawarf finpappersbruk 1986	4.41
Värjärinkisällistä suurliikemieheksi. Axel Wilhelm Wahrenin kuolemasta 100 vuotta	5
Ösjöfors handpappersmuseum	4.41